

KENAS WILBERIS ir „VIENAS SKONIS“

Apie pasaulyje labai garsų JAV mąstytoją, psichologą, rašytoją Keną Wilberį Lietuvos šviesuomenė, matyt, nėra nieko girdėjusi, nes neradau nei vienos rimtesnės publikacijos skirtos jo kūrybai. Į lietuvių kalbą neišversta nei viena jo knyga! Kodėl? Atsakymas randamas patyrinėjus jo raštus.

Kenas Wilberis – enciklopedinio lygio mąstytojas, ištyrinėjęs visus žmonijos raidos etapus ir sukūręs tokias sudėtingas analitines schemas, kad tai įvertinti vienu sakiniu – neišeina. Pirmąją jo knygą viena JAV leidykla nesiryžo spausdinti keletą metų dėl turinio sudėtingumo, o kai išleido – Kenas tapo garsus ir labai paklausus.

Atradau jo knygas rusų internete maždaug prieš 17 metų. Rusų filosofai, išsiverčia viską, kas geriausia pasaulyje, nes turi resursų ir labai plačią skaitytojų auditoriją, kuri domisi dvasine literatūra ir gali užtikrinti knygos tiražo perkamumą. Lietuvoje dėl poros šimtų egzempliorių tiražo versti ir spausdinti neapsimoka. Tad Keno Wilberio knygas galite skaityti anglų, rusų ir kitomis kalbomis, nes jos išverstos į 20 pasaulio kalbų.

Prisipažinsiu, kad mane pakerėjo jo erudicija, begalinis atvirumas ir aukšta kompetencija visuose klausimuose, kuriuos jis tyrinėja. Yra ir kita Keno populiarumo priežastis – jo asmeninis dvasingumas, kuriuo jis dalinasi dosniai ir širdingai, nekurdamas „ezoterinių pasakų“. Jis veda skaitytoją į dvasinį pasaulį, kurio pažinimui paskyrė keletą dešimtmečių. Jis nešvaisto dvasinių resursų dėl populiarumo ar honoraro. Viską jis pasiekė sunkiu darbu. Apie tai byloja jo biografija.

Neperdedant galiu pasakyti, kad jis visą save aukoja „**Vieno Skonio**“ tikslui. Ką tai reiškia, galima sužinoti perskaičius jo knygą „**Vienas Skonis**“ („**One Taste**“).

Kas jį labiausiai įvertino? Ne Amerika, ne Tibetas ir ne Europa, o Japonija išleidusi jo enciklopedinius veikalus didžiuliu tiražu ir paskyrusi jam savąją „Nobelio“ premiją. Kaip supratau japonai „sugėrė“ Wilberį į savo sielas, nes jie integruoja visa kas geriausia ne tik į techniką, bet ir į žmogų. Kitos šalys, kur dominuoja tradicinės religijos, kitokio plano dvasinių naujovių nepripažįsta, vengia, joms prieštarauja, patyliukais „pakenčia“. Kenas dirba ne vienas, – jo aplinkoje yra daugybė jo pažiūroms pritariančių įvairiausios pakraipos mokslininkų, menininkų, dvasios mokytojų, psichologų ir psichoterapeutų...kurie dalinasi viskuo su visais vardan to VIENO SKONIO.

Kame Keno Wilberio kitoniškumas? Pasakysiu atvirai, – jis yra sunkiai perkandamas „riešutėlis“ eiliniam skaitytojui, tad galima nuo jo greičiau „atšokti“, nei prisirišti. Niekada anksčiau nesu skaičiusi Tokio Autoriaus, kuris be skrupulų ir įprastų etikos normų imtų ir nurengtų savo sielą nuogai visų akivaizdoje ir rašytų be jokio pasididžiavimo ir „proto vingrybių“ apie tą nematomą, neapčiuopiamą VISKĄ valdančią ir VISKĄ kuriančią Dvasinę Jėgą, kurios dalimi laiko save ir visus kitus. Kiti rašo „iš galvos“, tam tikro mokslinių žinių bagažo, puikuojausi įmantriais filosofiniais silogizmais, metaforomis, kad pademonstruotų

pirmiausia savo „cecho“ atstovams „koks aš kietas vaikiną“. Kenui tai nebūdinga. Totalus atvirumas ir nuoširdumas yra jo natūrali būseną.

Kenas – gyvas Dvasios titanas, jam nereikia proto žaidimų. Jis *rašo tai, kuo gyvena*. Kaip senovės Egipto teurgai. Biografinio pobūdžio K. Wilberio knygų yra ne viena. Savo mokslinius tyrinėjimus jis dažnai perpina su asmeninio gyvenimo patirtimi, nebijodamas į tekstą įterpti *to, kas jam svarbu šiandien*: ar tai idėjos iš jo metateorijos ar santykis su mylima moterimi. Ir, patikėkite, kad tai yra nuostabu, – viskas integruota į Vieną Kontekstą (VIENĄ SKONĮ).

Keletas faktų iš Keno Wilberio biografijos.

Kenas Wilberis gimė 1949 m. sausio 31 d. JAV, Oklahomoje, karo lakūno šeimoje. Jam teko su šeima nuolat keliauti iš vieno miesto į kitą ir tai jam kėlė daug išgyvenimų. Kai Wilberas mokėsi paskutiniojoje vidurinės mokyklos klasėje, jo šeima persikėlė į Linkolną, Nebraską. Naujojoje mokykloje jam buvo suteikta garbė per išleistuvių ceremoniją pasakyti garbingą kalbą. Wilberis savo keliones po įvairias mokyklas apibūdino kaip „sunkią gyvenimo patirtį“. Tačiau jam visur puikiai sekėsi, jis daug sportavo ir kelis kartus buvo išrinktas klasės prezidentu.

1967 metais jis pradėjo studijuoti mediciną Duke universitete. Tačiau jau pirmaisiais studijų metais Wilberis visiškai prarado susidomėjimą mokslinė karjera, pradėjo skaityti knygas apie psichologiją ir filosofiją (tiek Vakarų, tiek Rytų). Jis grįžo į Nebraską studijuoti biochemiją, gavo stipendiją ir baigė visus reikiamus kursus, tačiau nusprendė nerašyti mokslinio darbo, o susitelkti ties kūrybiniu rašymu. Jis nebuvo mokslininkas karjeristas tyrinėjantis „uodo kojos struktūrą“. Jam rūpėjo įgyvendinti *kažką* savo...Kas tai buvo, tada jis ir pats, matyt, nežinojo, – tiesiog buvo vedamas savo vidinio „Aš“.

Kad galėtų pragyventi jis dirbo mokytoju. Tais metais jis susipažino su Amy Wagner ir nusprendė gyventi kartu, susituokti. Norėdamas užsidirbti pragyvenimui, jis rašė knygas, nesibodėjo ir fizinio darbo – kelerius metus dirbo indų plovėju! Intensyviai studijuodamas kokią nors temą rašymui, jis pirmiausia sukdavo mintyse knygos turinį, o po dviejų ar trijų mėnesių siužetą perkeldavo ant popieriaus. Tokiu būdu jis rašė visas savo knygas.

1973 m. būdamas 23-jų metų Kenas Wilberis baigė rašyti savo pirmąją knygą „**Sąmonės spektras**“, kurioje mėgino **susintetinti Rytų ir Vakarų psichologines mokyklas**. Deja, jo pirmoji knyga kelerius metus laukė savo leidėjo. 20 leidėjų atsisakė išleisti Wilberio knygą dėl joje pateiktos medžiagos sudėtingumo ir tik 1977 m. teosofinė leidykla „Quest Books“ sutiko išleisti jo kūrinį į šviesą. Šioje knygoje pirmą kartą buvo pristatytas jo metodas: **integralus požiūris apimantis filosofijos, psichologijos, antropologijos, psichoterapijos ir kitus mokslus**. Tiek akademinės, tiek dvasinės (arba transpersonalinės) sritys buvo suvokiamos ne kaip konkurencinės ar viena kitą paneigiančios, o kaip veikiančios tam tikroje viso „sąmonės spektro“ erdvėje ir todėl papildančios viena kitą. Tuo pat metu jis tapo žurnalo „Revision“ (1978–1982) vyriausiuoju redaktoriumi. Tas žurnalas suvaidino svarbų

vaidmenį diskusijose apie naują mokslinę paradigmą ir transpersonalinės psichologijos plėtrą.

Knygos pasirodymas atnešė Wilberui pripažinimą akademiniuose sluoksniuose. Jis skaitė daugybę paskaitų ir vedė seminarus. Tačiau po metų jis ilgam, beveik visiškai pasitraukia iš visuomeninės veiklos, kad galėtų daugiau laiko skirti rašymui.

Savo autoriniu debiutu „**Sąmonės spektras**“ (1977) Wilberis įgijo originalaus mąstytojo, siekiančio integruoti Rytų ir Vakarų psichologines mokyklas ir požiūrius, reputaciją. Sutrumpinta šios knygos versija buvo išleista pavadinimu „**Be ribų**“ („No Limits“, 1979). Tai buvo, pasak paties Wilbero, knyga atspindinti „romantišką“ jo kūrybos laikotarpį, kurį jis pavadino „**Wilber-I**“ (dvasinio virsmo etapas). Reikšmingiausios kito, „evoliucinio“ „**Wilber-II**“ laikotarpio knygos – „**Projektas Atmanas**“ (1980) ir „**Aukštyn iš rojaus**“ (1981) apima psichologijos ir kultūros istorijos raidos sritis. „Atmano projekte“ (1980) jis integruoja įvairias *individualaus vystymosi teorijas* (tiek Rytų, tiek Vakarų) į **vieningą požiūrį, apimančią žmogaus vystymosi nuo kūdikystės iki brandos bei vėlesnio dvasinio vystymosi etapus ir dėsnius**. 1984–1986 metais Wilberis paskelbė seriją straipsnių iš „sistemos evoliucijos“ laikotarpio, kurį pavadino „**Wilber-III**“.

1979–1984 metais Wilberis paskelbė eilę knygų ir straipsnių, kuriuose nagrinėjo integralius individo raidos modelius (1980, 1981): „**Kultūrinė ir socialinė evoliucija**“ (1983); „**Epistemiologija ir mokslo filosofija**“ (1982, 1983); „**Sociologija**“ (1983), taip pat „**Įvairios psichopatologijos ir psichoterapijos problemos**“ (1986).

1983 m. Wilberas persikelia į Kaliforniją, kur susipažino su Treya („Trey“) Killam ir ją vedė. Deja, iš karto po vedybų medicininės apžiūros metu jo žmonai buvo diagnozuotas krūties vėžys. Nuo 1984 m. rudens iki 1987 m. Kenas beveik visiškai nustojo rašyti knygas ir rūpinosi tik savo žmona. 1987 m. Wilberas ir Treya persikėlė į Boulderį, Kolorado valstiją, ir apsigyveno netoli Naropos universiteto – budistinio universiteto, kurį įkūrė Chogyamas Trungpa Rinpoche. Treya mirė 1989 m. sausį. Jų pastarųjų metų bendro gyvenimo patirtį jis aprašė knygoje „**Grace and Fortitude**“ („Gailestingumas ir drąsa“, 1991). Po Treya mirties Kenas išvyksta į Indiją ir kitas šalis dvasininės praktikos ieškojimams. Į Ameriką jis grįžta tik po 10 metų.

Po ilgos tylos, susijusios su jo žmonos liga ir mirtimi, 1995 m. Wilber išleido 800 puslapių knygą „**Lytis. Ekologija. Dvasingumas**“, skirtą dvasios evoliucijai. Pagal jo planą, tai buvo pirmasis „Kosmoso“ trilogijos tomas ir pirmasis „integralaus“ laikotarpio kūrinys „**Wilber-IV**“ (**ketvirtas dvasinio virsmo etapas**). Joje jis analizuoja žmogaus – jo smegenų, sąmonės, visuomenės ir kultūros raidą nuo ankstyvųjų hominidų iki dabarties ir sieja ją su tokiais reiškiniais kaip lyčių santykių raida, žmogaus santykis su žeme, technologijomis, filosofija, religija ir kt. Šiame darbe Wilberis kritikuoja ne tik Vakarų kultūrą, bet ir visą kontrkultūrinį judėjimą, įskaitant Naująjį Amžių (New Age), transpersonalinę psichologiją ir romantiškai bei supaprastintai suprantamą „amžinąją filosofiją“ (Hakslio). Populiariesnė šių

idėjų versija aprašyta knygoje „**Trumpa visko istorija**“ („A Brief History of Everything“, 1996).

Dešimtojo dešimtmečio pradžioje **Kenas Wilberis** bandė parašyti integralios psichologijos vadovėlį, tačiau dirbdamas su knyga atrado daugybę konceptualių ir teorinių kliūčių, paslėptų dabartinėje mokslo sistemoje, kurios pastūmėjo Wilberį permąstyti šiuolaikinę teorinę ir praktinę paradigmas. Tai savo ruožtu paskatino jį trejus metus dirbti prie monumentalios monografijos „**Lytis, ekologija, dvasingumas**“ („Sex, Ecology, Spirituality“, 1995), kuri tapo pirmuoju jo suplanuotos „Kosmoso“ trilogijos tomu. 1996 metais išleistame veikalė „**Trumpa visko istorija**“ jis populiariai pristatė minėtos knygos idėją.

Pastarųjų metų knygose Wilberis ir toliau plėtoja savo pagrindinę idėją ir skelbia, kad **aukščiausias žmogaus evoliucijos, o taip pat viso gyvenimo ir net viso pasaulio tikslas yra Dvasios, patiriamos per tiesioginę patirtį, idėja**. Tačiau šiuo pagrindu *jo nereikėtų priskirti prie objektyvių idealistų* (koku save pristato garsus CERNO fizikas Bernardo Kastrupas), kuriuos pats Wilberis giliai kritikuoja. Kaip rodo ši knyga, šio teiginio prasmė yra daug gilesnė.

Kenas Wilberis yra išleidęs 16 knygų, kurios išverstos į 20 kalbų (kai kas rašo – 30 kalbų), Wilberis šiandien yra daugiausiai verčiamas Amerikos mąstytojas. Jungtinėse Valstijose išleista aštuonių tomų jo darbų rinkinys, internete yra daugiau nei 300 000 nuorodų į jo kūrinius.

1993 m. Stanislavas Grofas (**ši ypatingą autorių pasistengsiu pristatyti atskiroje publikacijoje**) jam įteikė Transpersonalinės psichologijos asociacijos garbės prizą už išskirtinį indėlį į jos plėtrą.

Nuo ko pradėti pasakojimą apie Keno Wilberio kūrybą turint galvoje, kad jis rėmėsi *beribiškumo sąvoka*? Mums, įpratusiems racionaliai viską apibrėžti, toks požiūris atrodo keistai. Gal pradėsiu nuo savo požiūrio į kai kuriuos dalykus, kurie mane pačią ilgą laiką „kankino“ ir į kai kuriuos „sunkius klausimus“ atsakymą radau pas Keną Wilberį.

Papasakosiu šiek tiek juokingą ir šiek tiek liūdną istoriją iš savo patirties. Kai užsiiminėjau savo meditacijomis ir buvau paskendusį „ezoterinės literatūros studijose“, turėjau pažįstamą labai mielą moterį, kuri tuo metu siekė karjeros, o paskui ir tapo vienos bažnyčios djacone. Vieną kartą, ji manęs paprašė mano emailo. Aš jai užrašiau tą adresą ant popieriaus ir įteikiau. Staiga matau jos ištįsusį veidą, stiklines akis ir po kokios minutės, nieko nesakiusi, ji man tą lapą gražino, ir paprašė gražinti dar nebaigtą skaityti Kalvino tomą. Gražinau ir supratau, kad „kažkas įvyko“. Ji mane paliko, nors buvome tikrai artimos draugės (kaip galima suklysti kartais nepažįstant žmogaus). Paliko, nes mano emailas prasidėjo žodžiu **ezoterika**. Koks siaubas domėtis ezoterika, tai yra žiniomis apie žmogaus dvasinį pasaulį ir patį žmogų. Taigi, ezoterika

mus išskyrė. Iš tikrųjų buvo skaudu ir netikėta. Tai buvo gal prieš 15 metų. Vėliau supratau, kad bažnytinis davatkizmas (būdingas ne tik krikščionybei) yra fenomenas, išskiriantis, o ne jungiantis žmones. Davatkizmas ir dvasingumas nesuderinami dalykai.

Kartais galvojame, kad ezoteriškumas ar egzoteriškumas liečia tik religinius tekstus. Ne! Tos kategorijos liečia viską: visus mūsų santykius – ir asmeninius, ir bendruomeninius, ir religinius, nepriklausomai nuo to, kokiai religijai atstovaujate. Tai liečia visus, absoliučiai visus. Tai tarsi skirtys tarp šilto ir šalto, tarp melo ir tiesos, tarp meilės ir neapykantos, tarp proto tamsos ir sąmonės šviesos, tarp dvasingumo ir religingumo.

Kai nėra dvasinės gelmės santykiuose, nėra dvasinio artumo, dirbtinai jo nesukursi: galima paviršutiniškai (egzoteriškai) gyventi „tradicinėje“ šeimoje, auginti vaikus ir daug kam to pakanka, nes tai patogu (turi bendrą ūkį, šeimos interesus, seksą, vaikus...), bet tik iki tam tikros ribos. Paviršybė (egzoterika) gali tiek apkarsti, kad vieną dieną gali netekti savitvartos, korektiškumo ir „išpilti“ ant kito „visas nuoskaudas“, visą ilgalaikio nepasitenkinimo „kažkuo“ tyrinį, kuriuo *pats* esi perisipildęs. Galima net nesuvokti tos neapykantos „artimam žmogui“ priežasties. Čia prasideda smurtas „gerose šeimose“. Paviršutiniškas, tai yra nedvasingas žmogus, nors ir labai padorus visuomenės akyse, yra tik nesąmoningas subjektas. Iš jo galima tikėtis bet kokių „siurprizų“.

Šeimoje, kaip ir bažnyčioje: ateini, pasimeldi, atlieki būtinąs priedermes ir išeini...į pasaulį. Tiesa, galima eiti ne į bažnyčią, o tiesiai pas Dievą (pvz., per meditaciją, tylą, ramybę, kontempliaciją), kad Jame atrastum *tai, kas svarbiausia* – palaimą, prasmę, gelmę, nusiramimą ir sąmonės šviesą, meilę.

Paviršutiniškumas – egzoteriškumas reiškia, kad tai yra būseną, kur nėra nieko švento, gilaus, nieko, apart regimybės. Anksčiau ar vėliau paviršutiniški santykiai pamažu nyksta, nyksta ir sunyksta.

Tuo tarpu ezoteriškumas – dvasinis artumas, gelmė, meilė, atsakomybė, caritas, sąmoningumas kuria tikrą santykiuose, kurių nereikia aiškintis, kurių nereikia niekuo dirbtinai ramstyti. Tuomet abu (ar visi, esantys bendruomenėje) kaip klijais „susiklijuoja“ į porą ar bendrystę visam gyvenimui. Tokias dvasingas bendruomenes kūrė ankstyvieji krikščioniai (dar vadinami gnostikais), kol jų nesunaikino pati bažnyčia. Tos bendruomenės buvo bažnyčios konkurentai. Imperatoriui ir kunigams nepatiko tai, kad jais (gnostikais) neįmanoma buvo manipuliuoti. Jie gyveno dvasingume, artume, Dievo Šviesoje. Kaip būtų nuostabu gyventi tokioje bendruomenėje. Tiesa?

Kai santykiai grįžti **utilitarizmu**, kai man tavęs *reikia*, nes tu gražus, tu turi kažką tokio, kas man malonu, naudinga, – neišsaugos „meilės“, o visi prisirišimai subyrės vieną dieną į smiltis...Ir nereikia tokių santykių, tokių „tradicinių šeimų“ skatinti, nes ten nėra *gyvenimo*. Šaltis, abejingumas suėda sveikatą ir net tuos paviršutiniškai demonstruojamus „artumo“ jausmus.

Į bažnyčią mišioms susirenka tikintys, bet nepažįstami žmonės. Jie susiję vien tikėjimu, kad buvo Jėzus Kristus, kad Jis darė didelius stebuklus, kad kentėjo ir mirė dėl mūsų...Pasimeldžiame, pašloviname Jo atminimą ir išsiskirstome. Jei būtų galima Jo paklausti: „Viešpaty, ar Tau to pakanka, ar viskas su mumis gerai?“ Galvą galiu dėti, kad atsakymas bus neigiamas. Jis atsakys: „TOKIOS bažnyčios aš nekūriau. Tai jūsų bažnyčia, tai šio pasaulio bažnyčia, bet ne mano“. Taigi, net ir čia atrandame tą nelemtą paviršybę, egzoterizmą. Jis liečia ne tik krikščionių bendruomenes, – tai liečia visą pasaulį, visas religijas su visais egzoteriniais papročiais nuo pagonybės laikų iki šių dienų.

Kodėl apie tai rašau? Tiesiog manau, kad laikas atvirai prisipažinti, kad dėl visko, kas negero vyksta šiame pasaulyje yra ir **mea culpa** (mano nuodėmės) dalis. Rašau ne tam, kad kažką kaltinčiau. Nesu niekuo geresnė už kitus. Rašau todėl, kad po ilgalaikio darbo prie tos temos suvokiau: **KODĖL PASAULIS TOKS BLOGAS ne tik žmogui, bet ir visoms gyvoms būtybėms?** (Vien tik karas Ukrainoje tai įrodo.) Supratimas apie tai ateina su laiku. Mes paveldime tėvų ar senelių pasakas ir kurį laiką jomis gyvename, kol neatsitinka įvairūs „nuotykių“, kurie priverčia mus patiems ieškoti atsakymų. Iki tol darome aibes klaidų, kol atrandame Tiesą. Ji yra viena. Ne mano ir ne tavo. Blogai, jei žmogus Jos neieško ir net Ją ignoruoja.

KAS yra Tiesa? Daugybė iškilių mąstytojų, dvasininkų tą klausimą kėlė ir tebekelia. O pasaulis vis grimzta į bedugnę. Mūsų žodžiai nieko negelbsti? Ką daryti? Metodų (socialinių, psichologinių, materialinių ir kitokių) pagerinti vieną ar kitą kenčiančią pasaulio dalį dar turime, dar dirbame, bet esmė yra gilesnė ir esminė. Mes lopome seną skrandą naujais lopais, o skrandas vis plyšta...

Kai skaičiau Keno Wilberio knygas, patyriau „galvos skausmą“ (ne atsitiktinai, jo hipersudėtingi tekstai gali net gąsdinti ir ne atsitiktinai kai kurios leidyklos nenorėjo jo knygų spausdinti), bet suvokiau, kad jis visą save buvo pašventęs VIENAI TEMAI. Jis ištyrinėjo pačius įvairiausius, seniausius, giliausius bei nūdienos pasaulio pavidalus ir suprato, kad išsigelbėjimui yra tik VIENAS KELIAS, kurį jis pavadino „VIENAS SKONIS“. Reiktų ilgai aiškinti, ką reiškia tas wilberiškas terminas, bet pasakysiu trumpai ir aiškiai: tai reiškia DVASIOS VEIKIMĄ visame kame. Kito kelio išsivadavimui iš kančios nėra. **Tai ne teorinė fikcija, o Laiko ir žmonijos patirties kvintesencija. Tai mūsų santykio su Dvasia rezultatas.** Kenas Wilberis tuo tarytum akcentavo Jėzaus Kristaus Žodį: „Dievas yra Dvasia“ (nors pats save laikė budistu). Dvasios, tai yra VIENO SKONIO požįūriu nesvarbu, kokiai religijai priklausai, – jei tavo religija į pirmą planą nekelia dvasingumo – ji yra tik galia žmonėms mulkinti, dogmatizuoti ir pavergti protus. Nėra šiame pasaulyje nieko kito (kas turi akis, tas tai ir mato) – tik Dvasios veikimas. Kas ne su Dvasia (Dievu) – tie eina prieš Jį. To priešiško veikimo rezultatus matome ir patiriame visi. Tiesa? Beje, vėl tenka priminti Jėzaus Kristaus žodžius: „Dievas yra dvasia“. **Taigi, kodėl tokia mažytė savo etnocentrizmo batalijose paskendusį mūsų tautą nesidomi tokiu iškiliu mąstytoju, nors esame VIENO SKONIO glėbyje. Paviršutiniškumą (egzoteriškumą) Kenas Wilberis vadino „flatlandija“. Kiek tos flatlandijos mūsų**

sielose? Mūsų tradicijose ir santykiuose? Jos daug. Labai daug. Gal pažvelkime į Keno Wilberio knygą „VIENAS SKONIS“, kuris pradedamas „Pastaba skaitytojui.“

.....

PASTABA SKAITYTOJUI

Praeityje stengiausi vengti viešumo. Aš visai nesu slaptas žmogus; tiesiog aš nesiekiu šlovės. Vis dėlto, kadangi daug rašiau apie vidinį gyvenimą, tam tikru etapu man atrodė tinkama kalbėti apie savo patirtį. Todėl daugelis to, kas teigiama tolesniuose puslapiuose, turėtų būti laikoma pastabomis sau. Ir vis dėlto, galiausiai, tai yra labiau filosofinis nei asmeninis dienoraštis; jis daugiausia susijęs su idėjomis, o ypač su tomis idėjomis, kurios yra susijusios su amžinąja filosofija (arba bendra pasaulio didžiųjų išminties tradicijų esme). Tačiau vienoje srityje tai yra labai asmeniškasis dienoraštis: kiek tai susiję su išsamiu meditacinės praktikos ir įvairių mistinių būsenų aprašymu, paremtu mano patirtimi. (Tie, kas domisi asmeniškais svarstymais kitose srityse, gali perskaityti mano knygą "Gailestingumas ir drąsa".) /.../

Kadangi teoriniai užrašai turi išbaigtumo žymę ir gana trumpi – paprastai sudaro vieną ar du, daugiausiai dešimt puslapių – pačios idėjos pateikiamos mažais gabalėliais. Jei susiduriate su įrašu, kuris jūsų nedomina, tarkime, apie politiką, verslą ar meną, galite lengvai jį praleisti ir pereiti prie kito. Tačiau jei skaitote šiuos puslapius, kad gautumėte teorinės informacijos, turėtumėte žinoti, kad kiekvienas paskesnis įrašas remiasi ankstesniais, todėl šokinėti iš vienos vietos į kitą, toli gražu nėra geriausias būdas. Jei šiame žurnale yra viena bendra tema, tai kūnas, protas ir siela nėra vienas su kitu nesuderinami. **Kūno troškimai, proto idėjos ir sielos nušvitimas – visa tai yra tobuli spinduliuojančios Dvasios, kuri vienintelė gyvuoja Visatoje, apreiškimai.** Visame Kosmose esąs tik Vienas Skonis, nesvarbu, ar jis pasireiškia kūne, ar prote, ar sieloje. Esant šiame Vienatiniame Skonyje, slypinčiame už žemiškumo ribų, pasaulis iškyla tyriausioje Laisvėje ir spindinčiame Išsivadavime, be galo laimingas, pasiklydęs amžinybėje ir bejėgis prieš pradinį nenumaldomo slėpinio veidą. Viskas išteka iš Vieno Skonio, viskas grįžta prie Vieno Skonio, o intervale, kurį sudaro šios akimirkos turinį, yra tik sapnas, o kartais ir košmaras, iš kurio mums derėtų geriau pabusti.

K. W. Boulderis, Koloradas, 1998 m. pavasaris. Vienas Skonis

.....

Negaliu jums išversti visos knygos, bet tikrai galiu pacituoti kai kurias Autoriaus mintis iš minėtos knygos, kad giliau suvoktumėte, kame Kenas Wilberis yra *kitoks* mąstytojas, nei dauguma. Jis yra *kitoks todėl*, kad jis integravo SAVYJE mokslo, kultūros, religijų, istorijos, psichologijos, meno ir kt. sritis į savo dvasinį pasaulį, į savo dvasinę praktiką, ir iš *ten* gimė jo įžvalgos. Kai nėra gelmės, mintys gali būti gražios, jausmingos, taiklios, bet ne gilios ir dažnai neteisingos, vienpusiškos ir nenaudingos. Tiesiog negyvos, bedvasės. Skaitome „VIENO SKONIO“ ištraukėles. Teksto paryškinimai visur – mano.

.....

„Yra gana plačiai paplitęs įsitikinimas, kad Rytai yra tiesiog pripildyti transformuojančio ir autentiško dvasingumo, o Vakarai tiek istoriškai, tiek šiandieniniame Naujajame amžiuje neturi nieko daugiau, kaip įvairių rūšių horizontalų, verčiamą, tik įteisintą, taigi nuosaikų dvasingumą. Ir nors tame yra šiek tiek tiesos, tikroji situacija yra daug niūresnė tiek Rytuose, tiek Vakaruose.

Pirma, nors iš esmės tiesa, kad Rytai išugdė daugiau tikrų dvasinių adeptų, tikroji gyventojų, užsiimančių tikru transformuojančiu dvasingumu, dalis yra apgailėtina maža, ir tokia buvo visada. Kartą paklausiau Katagiri Roshi, su kuriuo patyriau pirmąjį proveržį (tikiuosi, ne nesėkmę), kiek tikrai puikių Zen ir Chan meistrų egzistavo per visą istoriją. Jis nedvejodamas atsakė: "Galbūt vos tūkstantis." Paklausiau kito Zen mokytojo, kiek iš tiesų nušvitusių – giliai apsišvietusių – japonų Zen mokytojų šiuo metu yra gyvi, ir jis atsakė: "Ne daugiau kaip tuzinas." Tiesiog priimkime, kad diskusijos tikslais tai yra maždaug teisingi atsakymai. Pažvelkime į skaičius. Jei manysime, kad per visą istoriją buvo tik vienas milijardas kinų (o tai yra labai mažas įvertinimas), tai vis tiek reiškia, kad tik tūkstantis iš milijardo pasiekė tikrą, transformuojantį dvasingumą. Tiems iš jūsų, kurie neturi skaičiuotuvo, tai yra 0,0000001 visų gyventojų. (Net jei paimtume milijoną, o ne 1000, tai vis tiek būtų tik 0,001 gyventojų – apgailėtinas lašas statinėje.)

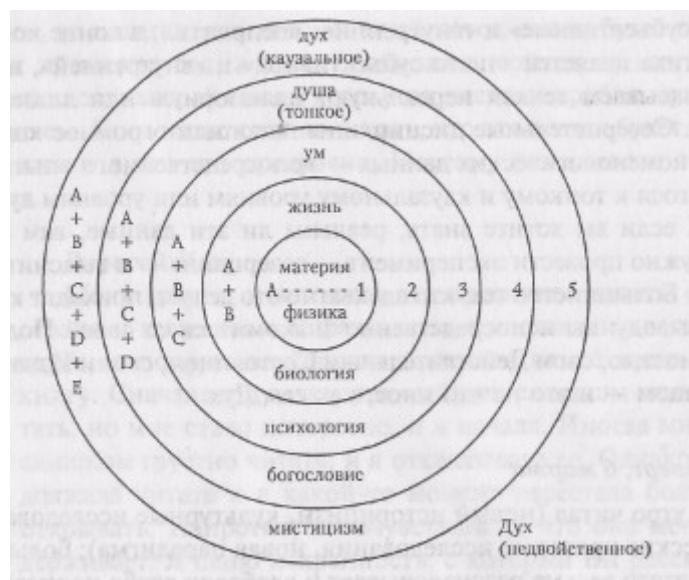
Ir tai, be jokios abejonės, reiškia, kad likę gyventojai geriausiu atveju dalyvavo (ir tebėra) įvairiose **horizontaliose, transliuojančiose, tik institucionalizuotose religijose: jie užsiėmė magiškais praktikomis, mitiniais įsitikinimais, egoistinėmis maldomis, magiškais ritualais ir t. t.** – kitaip tariant, vertimo būdais, suteikiančiais individualiam "aš" įprasminimą, transliacinę funkciją, kuri, kaip jau minėjome, buvo pagrindinė kinų (ir visų kitų kultūrų, egzistavusių iki šių laikų). Taigi, jokių būdų nesumenkinant tikrai stulbinančių šlovingų Rytų tradicijų laimėjimų, galima pasakyti tiesiai šviesiai: **radikalus transformacinis dvasingumas yra labai retas visur istorijoje ir visame pasaulyje** (Vakarų skaičiai dar labiau slegia).

Taigi, nors teisinga skųstis, kad šiandien Vakaruose mažai žmonių yra išitraukę į tikrai tikrą ir radikaliai transformuojančią dvasinę realizaciją, nesiimkime klaidingų argumentų, sakydami, kad ankstesniais laikais ar kitose kultūrose situacija buvo *iš esmės* kitokia. Kartais ji buvo *šiek tiek geresnė*, nei matome čia ir dabar Vakaruose, tačiau faktas lieka faktu, kad **tikrasis dvasingumas yra labai retas visur, bet kada ir bet kur.** Taigi pradėkime nuo neginčijamo fakto, kad **vertikalus, transformuojantis autentiškas dvasingumas yra vienas brangiausių brangakmenių visoje žmonijos tradicijoje** būtent todėl, kad, kaip ir visi brangakmeniai, jis yra neįtikėtinai retas.“

.....

„Vulgarus pasaulis jau šaukia, ir su tokiu rėksmingu šėlsmu, kad tikresni balsai beveik negirdimi. Materialistinis pasaulis pilnas reklamų ir pagundų, gundymo ir prekybos šauksmų, kvietimų, kaukimų ir patrauklių šūksnių. Nenoriu čia būti griežtas, ir mes turime gerbti visus smulkius užsiėmimus. Tačiau galbūt pastebėjote, kad **"siela" yra karščiausia tema šiuo metu perkamų knygų sąrašė, tačiau viskas, ką "siela" iš tikrųjų reiškia**

daugumoje šių knygų, yra tiesiog ego moters drabužiais. Šiame eskaluojamame transliacijų siautulyje žodis "siela" reiškia ne tai, kas jumyse yra nesenstanti, bet tai, kas triukšmingai skuba per laiką, todėl "sielos rūpestis" nesuprantamai reiškia ne ką kita, kaip intensyvų susitelkimą į savo aistringai atsiskyrusį aš. Lygiai taip pat žodis "dvasinis" skamba visų lūpose, tačiau paprastai jis reiškia ne ką kita, kaip bet koki gilų egoistinį jausmą, kaip ir "širdis" reiškia bet koki nuoširdų savęs suvaržymo jausmą.“

„Pav. 1. Didysis būties lizdas. Dvasia yra aukščiausias (priežastinis) ir nedualus visų lygių pagrindas. Daugybė tarpkultūrinių įrodymų tvirtai rodo, kad žmogaus sąmoningumas ir savęs identifikavimas gali *apimti visą sąmonės spektrą*, nuo materijos iki kūno, proto, sielos ir dvasios. Atrodo, kad šiame nepaprastame kontinuumе vyksta tikras *sąmonės vystymasis, arba evoliucija*. Kiekviename lygmenyje tai, ką mes laikome savo "aš" ar "aš", radikaliai keičiasi. Kai sąmonė sutapatinama su gyvu kūnu, mes turime kūną-ego arba kūnišką aš, – taigi, mes susitapatiname su savo impulsais, jausmais, tiesioginiais kūno pojūčiais. Kai sąmonė tapatinama su protu, mes turime ego – conceptualų, mentalų, naratyvinį savęs vaizdavimą, susijusį su vaidmenų prisiėmimu ir taisyklių laikymusi. Kai sąmonė sutapatinama su subtiliuoju lygmeniu, mes turime sielą, viršindividualų savasties jausmą, kuris pradeda kvėpuoti atmosferoje, kuri yra anapus kasdienybės ir konvencijos. Ir kai sąmonė vystosi dar toliau ir susitapatina su nedualia realybe, mes turime pačią Dvasią, viso Būties lizdo Tikslą ir Pagrindą.

Šio Didžiojo Spektro egzistavimo įrodymai kiekviename taške yra pagrįsti *tiesiogine patirtimi*, kurią gali patvirtinti arba paneigti kiekvienas, adekvačiai sekantis vidinius sąmonės eksperimentus. Šie eksperimentai, žinomi kaip meditacija arba kontempliacija, negali būti atmesti dėl to, kad jie yra "grynai subjektyvūs" ir "vidiniai" suvokimai; juk matematika yra "grynai subjektyvi" ir "vidinė", tačiau mes jos neatmetame kaip nerealios, iliuzinės ar beprasmės. Kontempliatyvosios disciplinos yra sukaupusios milžinišką kiekį fenomenologinių duomenų – tiesioginės patirties, susijusios su subtiliuoju ir priežastiniu lygmenimis, arba su sielos ir dvasios lygmenimis. O jei norite sužinoti, ar duomenys yra

tikri, tereikia atlikti eksperimentą – apmąstykite ir išsiaiškinkite patys. Dauguma tų, kurie tai daro adekvačiai, prieina prie paprastos išvados: **jūs tiesiogiai pažįstate savo Tikrąjį Aš, savo Tikrąją Būseną, savo Pirminį Asmenį – ir tai yra ne kas kitas, o pati Dvasia“.**

.....

„...tikrai integralus požiūris neturėtų apsiriboti materija, kūnu, protu, siela ir dvasia, nes kiekvienas iš šių lygmenų turi meno, moralės ir mokslo dimensijas, ir mes turime juos visus aiškiai įtraukti. Pavyzdžiui, turime materijos/kūno sferos meną (natūralizmas, realizmas), proto sferos meną (siurrealizmas, konceptualizmas, abstrakcionizmas), sielos ir dvasios sferos meną (kontempliatyvus, transformacinis). Lygiai taip pat mes turime moralę, kuri kyla iš juslinės karalijos (hedonizmas), iš proto sferos (abipusiškumas, sąžiningumas, teisingumas) ir iš dvasinės karalijos (visuotinė meilė, užuojauta). Ir taip toliau.“

.....

„Aš labai rimtai pradėjau domėtis meditacine praktika, kai perskaičiau tokią garsiojo Šri Ramanos Maharshi eilutę: **"Tai, ko nėra giliame besapniame miege, nėra tikra."** Tai šokiruojantis teiginys, nes gilaus besapnio miego būsenoje iš esmės nieko nėra. Štai ką jis norėjo pasakyti. **Ramana sakė, kad galutinė tikrovė (arba Dvasia) negali būti kažkas, kas įeina į sąmonę ir išeina iš jos. Tai turi būti kažkas, kas yra nuolatinis, nekintantis arba, formalesniu požiūriu, kuris, būdamas nesenstantis, yra visiškai egzistuojantis bet kuriuo metu. Todėl galutinė realybė taip pat turi būti pilnai egzistuojanti giliame besapniame miege, o viskas, ko nėra giliame besapniame miege, NĖRA galutinė realybė.**

Tai mane labai trikdė, nes jau buvau patyręs keletą *kenshou*, arba patirčių, panašių į satori (vieno skonio žvilgsniu), bet visi jie paprastai apsiribodavo pabudimo būseną. Be to, dauguma dalykų, kurie man rūpėjo, egzistavo pabudimo būsenoje. Ir vis dėlto budrumo būseną akivaizdžiai nėra pastovi. Jis ateina ir išeina kas dvidešimt keturias valandas. Tuo pačiu metu, pasak didžiųjų išminčių, mumyse yra kažkas, kas *visada yra sąmoninga*, tiesiogine prasme sąmoninga arba sąmoninga visomis akimirkomis ir visose būsenose – pabudus, sapnuojant, miegant. **Ir toks visur esantis sąmoningumas yra Dvasia mumyse.** Šis gilus nuolatinės sąmonės srautas (arba nedualus sąmoningumas) yra tiesioginis ir nenutrūkstamas pačios tyriausios Dvasios spindulys. Tai yra mūsų ryšys su Deive, mūsų kanalas tiesiai į Dievą.

Todėl, jei norime suvokti savo aukščiausią tapatybę su Dvasia, turime prisiliesti prie šio nuolatinio sąmonės srauto ir laikytis jo per visus būsenos pokyčius – pabudimą, sapnavimą ir miegą – kurie (1) išgelbės mus nuo išskirtinio susitapatinimo su bet kuria būseną, tokia kaip kūnas, protas, ego ar siela; ir (2) leis mums susitapatinti su tuo, kas visose šiose būsenose yra amžina – arba belaikė, būtent, su Sąmone kaip tokia, kitaip tariant, su nesenstančia Dvasia. Kai susidūriau su šia linija iš Ramana Maharshi, aš jau buvau gana intensyviai meditavęs apie dvidešimt metų. Mokiausi dzen su Katagiri ir Mitsumi; Vajrayana Kalu ir Trungp; Dzogchen Pema Norbu ir Chakdud; be to, aš studijavau, kartais trumpai, kartais ilgą laiką, Vedantą, Transcendentinę Meditaciją, Kašmyro Šaivizmą, krikščioniškąją mistiką, Kabalą,

Daoizmą, Sufizmą ir t.t. Kai susidūriau su Maharshi teiginiu, buvau įtemptose dzogchen rekolekcijose su savo pirmuoju dzogchen mokytoju Chakdud Tulku Rinpoche. Rinpočė taip pat pabrėžė, kad svarbu išplėsti veidrodinį protą į sapną ir gilaus miego būsenas. Aš pradėjau turėti trumpus šio nuolatinio nedualaus sąmoningumo periodus visose būsenose, ir Rinpočė tai patvirtino. Tačiau tik po metų, per labai intensyvių vienuolikos dienų laikotarpį, kai atrodė, kad individas radikaliai, giliai, visiškai miršta, visa tai pradėjo duoti vaisių. Per šias vienuolika dienų aš visai nemiegojau, tiksliau, išlikau sąmoningas vienuolika dienų ir naktų, nors kūnas ir protas išgyveno pabudimo, sapnavimo ir miego būsenas: aš likau nepakitęs tarp pokyčių; nebuvo "aš", kuris galėtų pasikeisti; buvo tik nepajudinama tuščia sąmonė, aiškus proto veidrodis, liudininkas su viskuo, kas buvo matoma. Aš tiesiog grįžau į tai, kas esu ir nuo to laiko taip buvo daugmaž visada.

Kai ši nuolatinė nedualistinė sąmonė pasireiškia jumyse, pasireiškusio pasaulio viduryje pabunda naujas likimas. Jūs atradote savo Budos Protą, savo Dievybę, savo Tuštumą anapus formos, erdvės ir laiko, savo Atmaną, kuris yra identiškas Brahmanui, jūsų Keterį, Kristaus sąmonę, spindinčią Šechiną – kitaip tariant, Vieną Skonį. Tai neabejotinai tiesa. Ir būtent tai – jūsų tikroji esmė – gryna Tuštuma arba gryna neapibrėžiama Sąmonė kaip tokia – jūs išsilaisvinote iš baimės ir kančios, kurios neišvengiamai kyla, kai susitapatinate su mažu subjektu mažų objektų pasaulyje.

Kai atrandate savo beformę tapatybę, kaip Budos, Atmano, tyrosios Dvasios ar Dievybės protas, su šia nuolatine, nedualia, visur esančia sąmone vėl įžengiate į žemesnės būsenas – subtilųjį protą ir grubųjį kūną – ir įkvepiate joms naują gyvybę su spindesiu. Jūs neliakate tik beformiai ir tušti. Jūs ištuštinate save iš tuštumos: jūs liejate į protą ir pasaulį, kurdami juos procese, ir vienodai įeinatė į juos visus, bet ypač ir atskirai į tuos konkrečius kūnus ir protus, kurie vadinami "jūs" (kurie mano atveju vadinami "Ken Wilber"); šis žemesnis aš tampa Dvasios indu, koks esate.“

.....

„Pabudus nuolatinei sąmonei, jūs tampate lyg dievišku šizofreniku populiariaja "suskilusios asmenybės" prasme, nes turite prieigą ir prie Liudytojo, ir prie ego. Iš tikrųjų, jūs turite "visą protą", bet atrodo, kad jis yra suskaidytas, nes jūs suvokiate nuolatinį Liudytoją ar Dvasią jumyse, jūs taip pat visiškai suvokiate gyvenimo filmą, ego ir visus jo pakilimus ir nuosmukius. Taigi jūs vis dar jaučiate skausmą, kančią ir liūdėsį, bet jie nebeįtikina jūsų jų svarba – jūs nebe gyvenimo auka, o jo liudininkas.“

.....

„Už mano namo teka mažas upelis, švelniai murmeldamas; Jei klausytumėtės Svetos ausų, galitė išgirsti, kad jis iš tikrųjų dainuoja. Saulė žaidžia ant žalios spalvos, spindinčios rasos smaragdais, ir tokiomis akimirkomis Dvasia kalba šiek tiek garsiau: "Aš tampu skaidriu akies obuoliu; Aš esu niekas, aš matau Viską." Čia nėra nieko tankaus – viskas, kas kieta, tirpsta ore, viskas, kas kieta, suminkštėja iki skaidrumo, pasaulis skaidrus ne išoriškai, o iš esmės. Aš dingstu skaidriame šou, ir **mes visi esame šviesa šviesoje**, vaizdai vaizduose, lengvai plūduriuojantys ramybės jūroje.

Gamta yra išorinė Budos forma, ji yra materialus Kristaus kūnas. Priimkite, paragaukite, nes tai yra mano kūnas; Imk, gerk, nes tai mano kraujas. Vargšė saldi prigimtis, Tikrovės išraiška, Begalybės potraukis, skaidrus Amžinybei, yra tik spindintis begalinės Dvasios vandenyno paviršius, šokantis Dieviškojo dienos šviesoje, paslėptas neišmanymo naktyje. Nes tie, kurie nepažįsta Nesenstančiojo, turi tik gamtą; **tie, kurie neragauja Begalybės, gamta susirenka Paskutinei vakarienei. Tiems, kuriuos reikia išgelbėti, gamta apgaudinėja juos manant, kad tai vienintelis dalykas, kuris yra tikras.** Tačiau tiems, kurie pasiekė išsilaisvinimą, gamta yra spindintis apvalkalas, kuriame yra gilesnė tiesa. **Gamta, protas ir dvasia – Nirmanakaya, Sambhogakaya ir Dharmakaya – grubus, subtilus ir priežastinis – yra amžina trejybė Kosmoso prieglobstyje, niekada neprarasta, niekada nerasta.** Išskyrus šiandien, kai **mes visi esame šviesa šviesoje ir vaizdai vaizduose, be pastangų plūduriuojantys ramybės jūroje.**“*

.....

„**Pagrindinė liberalizmo dorybė** yra žmogaus teisių akcentavimas, o pagrindinis trūkumas yra pasiutusi Dvasios baimė. Šiuolaikinis liberalizmas susiformavo Apšvietos epochoje, daugiausia kaip atsakas į mitinę religiją, kuri buvo natūrali ir būtina. **Tačiau liberalizmas pateko į tipišką anksčiau minėtą kliedesį: jis visą dvasingumą laikė ne kas kita, kaip ikiracionalus mitas, todėl atmetė bet koki viršracionalų dvasingumą, o tai buvo absoliuti katastrofa.** (Kaip pasakytų Ronaldas Reaganas, "jis išmetė kūdikį su indais"). Liberalizmas bandė nužudyti Dievą ir pakeisti transpersonalinę Dvasią egoistiniu humanizmu, ir nors aš laikausi daugelio liberalių socialinių vertybių, tai yra jo apgailėtina kita pusė, ši baimė viskam, kas dieviška.

Viena iš tipiško konservatizmo dorybių yra ta, kad jis remiasi Dvasia, o vienas iš jo trūkumų yra tas, kad ši "dvasia" beveik visada yra ikiracionali, mitinė, fundamentalistinė, etnocentrinė. Dėl to konservatoriai šiek tiek per daug nori primesti jums savo įsitikinimus ir "šeimos vertybes", o kadangi Dievas yra jų pusėje, jie yra gana įsitikinę savo programos teisingumu, kuris nėra toli nuo agresyvesnio raganų medžioklės įgyvendinimo.

Gudrybė yra paimti geriausius iš jų abiejų – individualias teises ir dvasinę orientaciją – ir parodyti, kad liberalios vertybės yra įsišaknijusios viršracionalioje, o ne ikiracionalioje Dvasioje. Toks dvasingumas bus postliberalus, evoliucinis ir progresyvus, o ne ikiliberalus, reakcingas ir regresyvus.“

.....

Kenas Wilberis ir toliau plėtoja sąmonės integracijos temą, rengia tarptautinius seminarus (juose ir jūs galėtumėte dalyvauti, jeigu būtų įdomu). Keno Wilberio kūryba tokia gili ir gausi, kad visko pristatyti ir neįmanoma. Kam bus įdomu, – kelią ras pats. Jis yra ryškiausias transpersonalinės psichologijos, susijusios su humanistine psichologija, ekspertas.

REZIUMĖ: Kenas Wilberis žinomas kaip filosofas, psichologas sukūręs integralų požiūrį, apjungiantį visus pagrindinius tyrimus tokiose skirtingose srityse kaip psichologija, raidos psichologija, sociologija, filosofija, mistika, postmodernizmas,

religijos, gamtos mokslai, pažinimo mokslai, sistemų teorija ir kt. Kenas Wilberis įkūrė Integralų institutą ir Integralų universitetą, kurių paskirtis vykdyti mokslinis tyrimus ir analizuoti švietimo organizacijų veiklą, siekiant nustatyti esminius ir taikomuosius šiuo metu kylančios integralios sąmonės bangos aspektus. Milžiniškas jėgas jis skyrė religiniams tyrinėjimams. Štai kaip jis suvokia „integralios religijos“ sąvoką. Tam skirtas jo veikalas, kurį pristatysiu žemiau.

.....

Nujaučiu priežastį, kodėl niekam iki šiol pas mus nežinomas Kenas Wilberis. Gal tai yra baimė įsileisti keistą „revoliucionierių“ (panašiai kaip fariziejai šalinosi ir persekiojo Jėzų Kristų, atėjusį iš „kito pasaulio“), į užakusią filosofinę-teologinę pelkę, kur vis dar garbinami pelėsiais dvokiantys senieji autoritetai, kur iš nebūties atgimsta pagonybė, o krikščionių bažnyčia, suskilusi į daugelį konfesijų, vis dar mėgina surišti tikinčiuosius magišku žodeliu „tradicija“, nors tos „tradicijos“ seniai murkdo visuomenę į tarpusavio kovas. Maža tautelė, kurioje per nepriklausomybės metus užaugo nauja karta, dar negali suvokti, „kas čia pas mus vyksta“, „ko čia visi su visais drąskosi“, ko pykstasi. Į ką turėtų remtis Tautos Dvasia? Susigaudyti visoje toje „postmodernioje makalynėje“ yra beviltiškas reikalas, nes visus vienijančio pamato – tokio kaip VIENAS SKONIS – nėra. Lietuvos akademiniuose sluoksniuose garbinama okultistė J. Blavatskaja, kurios visas „nuopelnas“ buvo sunaikinti krikščionybę, atvedus į Pasaulio Gelbėtojo sostą naują „mesiją“ Džiddu Krišnamurtį. Laimei tam Indijos piliečiui pakako sveikos nuovokos atsisakyti siūlomų „pagundų“. Bet gal viskas į gera. Dumblas nusės, iškils į paviršių švaresni vandenys ir gyvenimas (jei nebus pasaulinio karo), sudarys sąlygas vertybių perkainojimui, dvasiniam atgimimui.

Mes ir mūsų renkami politikai vis dar nesuvokiame, KOKIĄ didelę atsakomybę neša atsitiktinai ir be deramos kompetencijos į politiką patekę žmonės, kokią blogą įtaką jie daro traukdami visą tautą atgal į praeitį, į vidinį karą, į tarnavimą savo kišenei ir priešui, kuris čia pat prie sienos barškina savo ginklais.

Politikai, kurių sąmonės lygis yra prieštvaninis, pririštas prie feodalinio tipo „tradicijų“ naudojasi savo „tiesomis“ („post-tiesos epochoje) vardan egoistinių tikslų. Kuo daugiau kalbama apie senas tradicijas, ypač šeimų, tuo labiau žmonės supriešinami, skyrybų skaičius ne mažėja, o didėja. Šeimų nesieja dvasinės vertybės, o fizinis ir psichologinis smurtas auga, plinta kaip nuodingi garai ir naikina mūsų mažą tautelę. Atsakyti į iškeltą klausimą, **kodėl tai vyksta**, galima. Bet nėra lyderių. Nėra dvasios atstovų. Nei atvežtieji iš Rytų guru, nei kunigų luomo atstovai savo darbo, vienijančio visus, neatlieka.

Beje, Kenas Wilberis teigia, kad nebūtina sekti tik budizmu uždaruose ašramuose. Yra daug neišspręstų psy- problemų visuomenėje. Taip, psichoterapeutų biznis klesti. Bet kas gi mus visus pamokys gyventi VIENU SKONIU? Kenas su kolegomis sukūrė integralią bendruomenę ir visus kviečia dalyvauti seminaruose. Man tos bendruomenės panašios į ankstyvosios krikščionybės gnostikų bendruomenes, kur žmonės mokosi pažinti Dievą-

Dvasią, mokosi dalintis meile su artimaisiais, ir tik tada Dvasia (VIENAS SKONIS) veda žmones eiti Šviesos Keliu.

Kenas Wilberis sukūrė savo integralią metateoriją, kurioje telpa VISKAS: senos geros tradicijos, išmintis, naujos žinios apie pasaulį, modernios technologijos, išvaduojančios žmogų nuo alinančio vargo, kultūros ir meno lobiai ir dar daug kas. Visa, kas yra GERA, turi tarnauti visiems visų labui, ne tik elitui. Mūsų Mokytojas yra ir bus Vienas – DIEVAS-DVASIA, o ne ego, įstrigęs savo ribotame pasaulėlyje. Jūs turite savo tiesą? Turiu pasakyti, kad jūsų „tiesos“, kurias taip ginate, jau apžėlė pelėšiais. Tai – praeitis. Pasaulį, gyvybę, žmogų gali išgelbėti tik visa vienijanti Dvasia.

REZIUMĖ:

KENAS WILBERIS yra garsiausias šių dienų amerikiečių filosofas, mistikas ir psichologas, sukūręs integralų požiūrį, apjungiantį visus pagrindinius tyrimus tokiose skirtingose srityse kaip raidos psichologija, sociologija, religija, filosofija, religijos, gamtos mokslai, postmodernizmas, pažinimo mokslai, sistemų teorija ir kt. Kenas Wilberis yra Integralaus instituto ir Integralaus universiteto, kurių paskirtis vykdyti mokslinis tyrimus ir analizuoti švietimo ir kitų organizacijų veiklą, siekiant nustatyti esminius ir taikomuosius šiuo metu kylančios integralios sąmonės bangos aspektus autorius ir įkūrėjas.

Kenas Wilberis yra dzenbudistas. Jis giliai domėjosi ir kitomis pasaulinėmis religijomis: sufizmu, islamu, krikščionybe, judaizmu ir t.t. Jo vertinimai stebina savo tikslumu ir žinių gilumu. Prisipažinsiu, kad ne iš karto pagavau jo metateorijos kampa, kol neatradau jo knygos:

„VIENINGAS POŽIŪRIS Į SĄMONĖS EVOLIUCIJĄ ARBA INTEGRALIOS RELIGIJOS PAIEŠKOS“.

Man, studijavusiai filosofijos istoriją, kilo klausimas, o su kuo iš praeities mąstytojų būtų galima jį palyginti? Aš neradau su kuo. Kiti lygino su Tomu Akviniečiu. Daugelis vertintojų jam negailėjo šiltų žodžių. Štai kaip jis pristatomas minėtos knygos pratarinėje.

PRATARMĖ

„Ši knyga nubrėžia kelią į ateities religijos permąstymą, integruojant laiko patikrintą visos žmonijos dvasinę išmintį su naujausiomis mokslinėmis žiniomis, sukauptomis per pastaruosius 100 metų – apie psichiką ir protinio vystymosi etapus, sąmonės ir smegenų būsenas bei socialinių ir kultūrinių darinių evoliucijos veiksnius. Vieningos teorijos, vienijančios įvairias sąmonės tyrimų mokyklas, idėja per visą istoriją žavėjo iškilus protus – nuo Platono ir Aristotelio iki Tomo Akviniečio, Hegelio ir V. S. Solovjovo. Kenas Wilberis, integralus teoretikas ir vienas žymiausių mūsų laikų filosofų, tiki, kad tokią vienijančią viziją

pasieksime, kai susintetinsime visas savo veiklos ir žinių disciplinas daugiapakopiame, keturių kvadrantų modelyje. Jo integralus keturių kvadrantų požiūris gerbia kiekvieną žmogaus veiklos sritį (psichologiją ir dvasingumą, kultūros studijas, antropologiją, neurofiziologiją, sociologiją, ekonomiką, technologijas ir kt.), tuo pačiu leisdamas mums suvokti jų ribotą vietą visapusiškoje atskaitos sistemoje. Mes neapsiribojame viena siaura perspektyva, o verčiau kuriame panoraminę pasaulėžiūrą, apimančią visą istorijos horizontą ir visus kosmoplanetinius procesus.

Taip pat mokomės taikyti šimtmečių senumo ir pažangiausias sąmonės, elgesio ir visuomenės transformavimo praktikas, siekdami sustiprinti gėrį, grožį ir tiesą savo gyvenime ir visame pasaulyje. Vargu ar sutiksime su viskuo, kas čia parašyta, ir neturėtumėte sutikti. Skirtingai nuo daugelio grynai teorinių sistemų, Wilberio integralinė metateorija egzistuoja ne tam, kad ja tikėtume, o tam, kad būtų taikoma mūsų patirčiai ir atskleistų modelius, kurių kitaip galbūt nematytume. **Šiandien mokslas krypsta link sąmonės prigimties tyrimo, įskaitant jos dvasinius aspektus (tai rodo, pavyzdžiui, meditacijos ir kontempliacijos praktikų, įskaitant jų neurobiologinius aspektus, tyrimų bumas).** Todėl mums labiau nei bet kada anksčiau reikia **naujos integralios metateorijos (arba, tiksliau, *metapraktikos*),** kuri kvestionuotų egzistuojančias kultūras ne tik tada, kai jos nesugeba bendrauti anapus smurto, išankstinio nusistatymo ar ekonominių rodiklių apsėstumo, bet ir tada, kai joms nepavyksta atverti kelio į tikrąją Visumą – į tikrus postpliuralistinius, postpostmodernistinius vystymosi etapus, kurie įveiktų fragmentišką, susiskaldžiusią ir ribotą posttiesos eros pobūdį. Wilberio integralus požiūris siūlo įrankius, būtinus Visatai suprasti ir giliai psichodvasinei transformacijai, kuri atitiktų mūsų laikų iššūkius.

Prisijunkite prie mūsų kelionėje su vienu reikšmingiausių šiuolaikinių mąstytojų į žaviąją Būties prigimtį. Kam skirta ši knyga? Visiems, besidomintiems pasaulio sandara ir žmogaus prigimtimi, kurie jaučia, kad **religinės maksimos ir moksliniai atradimai nėra vienas kitam priešingi, o vienas kitą atskleidžia ir papildo.**

NUO AUTORIAUS:

Šioje knygoje nagrinėjama viena galima religijos versija netolimoje ateityje. Čia išreikštos idėjos taikytinos visoms didžiosioms tradicijoms. Esu įsitikinęs, kad jos galiausiai įtrauks daugelį čia aprašytų elementų į savo pagrindinius mokymus. Tai įvyks tiesiog todėl, kad jėgos, vedančios į tokį rezultatą, yra nepaprastai įvairios ir toli siekiančios. Tiesą sakant, jos iš tiesų yra gana įtikinamos, kai jas apmąstome. Jau turime tokių disciplinų kaip integrali medicina, integralusis ugdymas, integralioji psichoterapija, integralioji architektūra, integralusis verslas, ekonomikos ir lyderystės atsiradimas. Iš viso daugiau nei 60 disciplinų naudojami integralaus požiūrio privalumais. Iš tiesų, praktiškai kiekvienoje didžiojoje tradicijoje yra mokytojų, kurie įtraukė šį požiūrį į savo mokymus, įskaitant daugelį „integralių budistų“. Įvairūs mokytojai iš visų didžiųjų tradicijų jau pradėjo taikyti šį požiūrį, tačiau šiame darbe pasirinkau remtis budizmu kaip pavyzdžiu, norėdamas pademonstruoti konkrečias aptariamų idėjų apraiškas. Kviečiu jus metodiškai apsvarstyti šioje knygoje

pateiktus duomenis, faktus ir tyrimus, atkreipiant ypatingą dėmesį į tai, kaip juos galima pritaikyti bet kurioje dvasinėje pabudimo sistemoje. Kaip pavyzdį naudosiu budizmą, tačiau mano rekomendacijos taikomos visoms tradicijoms. Taip pat nepamirškite, kad mes nieko nepašaliname iš tradicijų. Mes nekalbame apie skausmingą tam tikrų tiesų, prie kurių esame pripratę, naikinimą. Mes siūlome papildymus ir taip, kad tai būtų visiškai suderinama su esamomis pagrindinėmis bet kurios tradicijos tiesomis ir doktrinomis. Ir tai įmanoma visiems tikėjimams, kaip jau pademonstravo daugelis mokytojų iš visų pasaulio tradicijų, taikiusių integralų požiūrį. Mes esame ant *pirmiausia integralaus*, o vėliau ir *superintegralaus* revoliucinio virsmo slenksčio. Tačiau mums, tiesą sakant, trūksta bendrų kultūrinių, tradicinių ir plačiai paplitusių žinių bei supratimo tiek apie bendruosius vystymosi etapus apskritai, tiek apie dvasinio vystymosi etapus konkrečiai. **Mes netenkame tikro ir visa apimančio Dievo. Jei kada nors ir buvo laikas, kai mums iš tiesų reikėjo tikro Dievo, Deivės ar Dvasios, tai dabar atėjo laikas imtis pasaulio atstatymo! /.../ ...jūs turite galimybę imtis šios nepaprastos užduoties!“**

.....

Kenas Wilberis paskelbė, kad aukščiausias žmogaus evoliucijos, o taip pat ir viso gyvenimo ir net viso pasaulio tikslas yra Dvasios, patiriamos per tiesioginę patirtį, idėja. Tačiau šiuo pagrindu jo nereikėtų priskirti prie objektyvių idealistų, kuriuos pats mąstytojas giliai kritikavo. Jo kūrybos tikslo prasmė yra daug gilesnė. Jis nelaikomas religiniu mąstytoju, nes **jis nuosekliai kritikavo pasaulines religijas už atotrūkį nuo dvasingumo**, bet tuo pat metu jis tarytum **kūrė „religiją“ integruotą Dvasioje.**

Keno Wilberio dvasiniu pamatu pilnai galėtų būti ir Jėzaus Kristaus žodžiai iš Evangelijos pagal Joną (jis to ir neneigia):

Jn 17

Kaip tu, Tėve, manyje ir aš tavyje,
tegul ir jie bus viena mumyse,
kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs,

²² Ir tą šlovę, kurią esi man suteikęs,
aš perdaviau jiems,

kad jie būtų viena, kaip mes esame viena:

²³ **aš juose ir tu manyje,**
kad jie pasiektų tobulą vienybę
ir pasaulis pažintų,
jog tu esi mane siuntęs
ir juos myli taip, kaip mane mylėjai.

Skaitant Keno Wilberio knygas tiesiog jauti jo nušvitusios sąmonės siekį apjungti, integruoti Dvasioje (Meilėje) visa, kas buvo kuriama Žemėje tūkstantmečių bėgyje. **Jis suvokė, kad tobula visų žmonių vienybė Dvasioje (Meilėje), kurią skelbė Jėzus Kristus, liko nerealizuota.** Kristus labai trumpai galėjo skleisti savo Mokymą ir buvo nužudytas. Nesistebėkime, kad to pasekoje turime nuskurdintą krikščionybę, gyvuojančią egzoterinėje

(paviršutiniškoje), o ne ezoteriškoje, gyvoje, giluminėje, tai yra dvasinėje būsenoje. Tokia buvo Dievo Tėvo Sūnaus vizija, kurią realizuoti sutrukdė be galo ankstyva smurtinė Jo mirtis. O po Jo Prisikėlimo toliau plėtoti dvasinę visų tikinčiųjų vienybę sutrukdė ne bet kas, o pati į puikybę, valdingumą ir konformizmą pasikėlusį Romos imperatorių palaiminta, remiama ir „globojama“ bažnyčia. Ir tai tęsiasi 1700 metų. **Dvasingoji, giluminė (gnostiškoji) krikščionybė, kurios neabejotiną egzistavimą pagrindė ne vienas pasaulio filosofas (apie tai rašiau knygoje „Šviesos keliu“) ir kurią praktikavo ankstyvosios krikščionybės apaštalų suburtos bendruomenės, buvo apkaltintos erezija ir fiziškai sunaikintos.**

Kenas Wilberis nelaikė savęs krikščioniu, bet kaip mąstytojas, giliai išanalizavęs visas pasaulines religijas, įskaitant ir archaines, labai gerai pažinojo ir gerbė krikščionybę. Kenui Wilberiui būdinga didžiulė pagarba visoms dvasinėms tradicijoms. Jis - ne graikų skeptikas. Jam rūpėjo visa, kas sveika ir dvasinga, suvienyti į VIENĄ. Į savo integralios psichologijos metateoriją jis integravo ir Jėzaus Kristaus viziją vienyti žmoniją Šventojoje Dvasioje. Todėl vargu ar galima Keną Wilberį laikyti vien tik budistu...*

.....

*Jei bus galimybė pratęsiu Keno Wilberio knygų pristatymą vėliau.

KAI KURIOS NAUJAUSIOS KENO WILBERIO KNYGOS:

„Dvasios akis“ 1997m. – panoraminė integralaus požiūrio ir integralios kritikos ekspozicija.

„Prasmės ir sielos vestuvės: mokslo ir religijos integravimas“ (1998).

Knyga **„One Taste“ („Vienas Skonis“, 1999m.)** – tai asmeninis dienoraštis, kuriame aprašoma jo vidinė laboratorija, praktika ir idėjų ištakos.

„Integralioji psichologija“ 1999m. – integruotas požiūris į psichologiją.

„The Theory of Everything: Integral Vision for Business, Politics, Science and Spirituality“, 2000m. – tai integralaus požiūrio į gyvenimą kaip visumą praktika.

2006 metų pabaigoje Wilberis išleido savo veikalą **„Integral Spirituality“,** kuriame visuomenei buvo pristatytas **integralus požiūris į dvasingumą ir dvasinį tobulėjimą.**

2007 metų rugpjūtį išleista knyga **„Integrali vizija“,** kuri yra iliustruotas integralaus modelio sąvadas pateiktas prieinama kalba. Naujas pataisytas svarbiausio Wilbero darbo **„Sąmonės transformacijos“** leidimas, skirtas integruotai psichoterapijai ir tobulėjimui.

.....

Su Kenu Wilberiu įmanoma užmegzti ryšį, ir jei jūsų pasiūlymas bus vertas dėmesio, – jis jums atsakys. Jūs galite dalyvauti jo seminaruose ir kituose renginiuose. Patys domėkitės jo veikla, jei siekiate gėrio sau ir visoms gyvoms būtybėms. Keletas nuorodų:

Full Spectrum Mindfulness by Ken Wilber

https://www.udemy.com/course/ken-wilber/?utm_campaign=BG-Search_DSA_Gamma_NonP_la.EN_cc.ROW-English&utm_source=bing&utm_medium=paid-search&portfolio=Bing-ROW-English&utm_audience=mx&utm_tactic=nb&utm_term=PerDev+en&utm_content=o&funnel=&test=&msclkid=0f87a7aa3ad01c16b726cefbaf849a&couponCode=PMNVD3025

Who Is Ken Wilber?

<https://integrallife.com/who-is-ken-wilber/>

THE BIOGRAPHY OF KEN WILBER

<https://www.integralworld.net/biography.html>

INTEGRALUS INSTITUTAS

<https://integralinstitute.org/history.htm>